

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH W ŚWIETLICACH ŚRODOWISKOWO- PROFILAKTYCZNYCH W PIELASZOWIE I TUŁKOWICACH

Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz zasady dostępu dzieci do internetu i korzystania z telefonów komórkowych

§ 1

Definicje

Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnić można cztery formy krzywdzenia osoby małoletniej:

Przemoc psychiczną;

Przemoc fizyczną;

Zaniedbywanie;

Wykorzystywanie seksualne małoletniego.

Wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

§ 2

Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego

Wśród przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego wyróżnić można przestępstwa wskazane w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17 ze zm.) w następujących regulacjach:

Art. 197. [Zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej];

Art. 198. [Seksualne wykorzystanie niepełnoletniości lub bezradności]

Art. 199. [Seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia]

Art. 200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego]

Art. 200a. [Elektroniczna korupcja seksualna małoletniego]

Art. 200b. [Propagowanie pedofilii]

Art. 202. [Publiczne prezentowanie treści pornograficznych]

Art. 203. [Zmuszenie do uprawiania prostytucji]

Art. 204. § 3. [Stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo]

Zgodnie z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 37) instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

§ 3

Ważne sygnały

Wychowawcy świetlic zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa wskazanego w § 2. Uwagę wychowawcy powinny zwrócić przykładowo następujące zachowania:

Dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić;

Podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Dziecko często je zmienia;

Pojawia się niechęć przed udziałem w zajęciach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;

Dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;

Dziecko wyraźnie okazuje strach, obawę, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;

Dziecko boi się rodzica lub opiekuna;

Dziecko boi się powrotu do domu;

Dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone;

Dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;

Dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób;

Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka.

§ 4

Procedury postępowania

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, wychowawca ma obowiązek:

1) jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała wezwać odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 997 lub skonsultować się z pielęgniarką, jeżeli uszkodzenie nie wymaga natychmiastowej interwencji pogotowia;

2) poinformować o zdarzeniu lub swoich podejrzeniach co do krzywdzenia małoletniego w pierwszej kolejności Kierownika OPS;

3) sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego.

2. Powiadamiając Kierownika OPS o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego wychowawca:

- 1) przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia, które udało mu się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa;
- 2) informuje o zachowaniach i wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczanie krzywdzenia;
3. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego jednego z przestępstw wskazanych w § 2:
 - 1) Kierownik OPS składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.);
 - 2) Wychowawca Świetlicy Środowiskowej podejmuje niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, o ile miało ono miejsce na terenie placówki.
4. Kierownik OPS składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.

§ 5

Krzywdzenie w środowisku domowym

1. W przypadku powzięcia przez wychowawcę świetlicy podejrzenia, iż popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem), powiadamia pracownika socjalnego i zostaje wszczęta procedura Niebieskiej Karty (tylko w przypadku gdy sprawca jest osobą pełnoletnią)
2. Doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie:
 - 2.1. Do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy zostaje skierowane zgłoszenie w formie notatki służbowej, zgodnie z procedurą NK w ciągu 3 dni zostaje powołana grupa diagnostyczno – pomocowa która rozstrzyga czy zostaje wszczęta procedura NK. Jeśli grupa potwierdzi istnienie przemocy zostaje wszczęta procedura NK. Jeśli grupa diagnostyczno – pomocowa stwierdzi, iż brak jest podstaw do wszczęcia procedury NK, procedura zostaje zakończona na podstawie braku zasadności kontynuowania działań. Sprawa zostaje przekierowana do pracownika socjalnego a sytuacja rodziny zostaje omówiona oraz zostają podjęte stosowne działania (praca środowiskowa, zgłoszenie do Sądu Rodzinnego, wywiad środowiskowy pod kątem przydzielenia rodzinie asystenta rodziny itp.);
 - 2.2. Doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
 - 2.3. Wychowawca, który stwierdza powyższe sporządza notatkę służbową, sprawa zostaje przekierowana do pracownika socjalnego celem omówienia sytuacji rodziny oraz podjęcia stosownych działań (praca środowiskowa, praca asystenta rodziny, zgłoszenie do Sądu Rodzinnego).

§ 6

Krzywdzenie na terenie Świetlicy Środowiskowej

1. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony wychowawców świetlic , wówczas interwencja prowadzona jest przez Kierownika OPS. W ramach podjętych działań na miejsce może być wezwana Policja bądź o zajściu może być poinformowana Prokuratura.
2. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się notatkę służbową. Notatkę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez osobę wskazaną.

§ 7

Krzywdzenie rówieśnicze

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające na terenie Świetlic Środowiskowo- Profilaktycznych , gdy:

1) krzywdzenie ma charakter jednorazowego sporu, jest incydentalne, niezamierzone, (takie jak np: złośliwości, popchnięcie, obrażanie, przezywanie),

- należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie, a także z dzieckiem poddawany krzywdzeniu. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. Rozmowę przeprowadza wychowawca Świetlicy. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia. Wspólnie z dziećmi należy opracować plan naprawczy osobny dla każdego dziecka, celem zmiany niepożądanych zachowań. Wychowawca, który przeprowadza rozmowę odnotowuje zdarzenie wraz z planem naprawczym w dokumentacji dziecka.

2) krzywdzenie ma charakter przemocy fizycznej, seksualnej, psychicznej:

- należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem krzywdzonym i jego opiekunami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. Rozmowę przeprowadza wychowawca . W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Wychowawca który stwierdza powyższe sporządza notatkę służbową, sprawa zostaje przekierowana do pracownika socjalnego w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wilczycach. Sytuacja dzieci zostaje omówiona oraz zostają podjęte stosowne działania, o których mowa w § 5.

W sytuacjach tego wymagających łącznie z zastosowaniem kary relegowania dziecka krzywdzącego ze Świetlicy Środowiskowo- Profilaktycznej.

- wspólnie z opiekunami dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.

- z opiekunami dziecka krzywdzonego należy opracować plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.

- w trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzanym o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.

2. W przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie uczestniczy w działaniach prowadzonych w świetlicy środowiskowo- profilaktycznej należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z opiekunami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Wychowawca świetlicy w której doszło do zdarzenia organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (możliwe poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie opiekunów dziecka krzywdzącego).

§ 8

Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczycach /Świetlice Środowiskowo- Profilaktyczne zapewnia/ją standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilczycach /Świetlice Środowiskowo- Profilaktyczne , uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

§ 9

1. Wychowawcom świetlic nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów oraz innych podmiotów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie świetlic oraz w miejscach gdzie odbywają się zajęcia z dziećmi bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, personel świetlicy może skontaktować się z opiekunem dziecka w celu uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

§ 10

Upublicznienie przez członka personelu wizerunku dziecka uczęszczającego na zajęcia organizowane w Świetlicy Środowiskowej, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.

§ 11

Zasady dostępu dzieci do Internetu oraz korzystania z telefonów komórkowych

1. Wychowawcy Świetlic Środowiskowo- Profilaktycznych , zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, są zobowiązani podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Na terenie Świetlicy dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:

- 1) na odpowiednio zabezpieczonych komputerach na Świetlicy przeznaczonych do korzystania przez dzieci,;
 - 2) na prywatnych telefonach komórkowych dzieci:
- 2.1. Uczestnik zajęć opiekuńczo - wychowawczych ma prawo korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi poniżej zasadami.

- Uczestnicy zajęć opiekuńczo - wychowawczych przynoszą na zajęcia opiekuńczo - wychowawcze telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność.

- wychowawca nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczestników zajęć opiekuńczo - wychowawczych. Podczas realizacji zajęć opiekuńczo - wychowawczych zakazuje się małoletnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu i innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie/ fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

W przypadku organizowania wycieczki uczestnicy zajęć opiekuńczo - wychowawczych korzystają z telefonu i/lub innych urządzeń elektronicznych wyłącznie w zakresie niewpływającym na organizację i przebieg tego przedsięwzięcia.

W przypadku naruszenia zasad, o których mowa powyżej, wychowawca sporządza notatkę, powiadamia o tym fakcie rodziców oraz Kierownika OPS. Jeśli zdarzenie ma charakter demoralizacji nieletniego Kierownik OPS powiadamia sąd rodzinny, natomiast w przypadku popełnienia czynu karalnego zawiadamia organy ścigania.

Wychowawca prowadzi działania profilaktyczne propagujące zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiające zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.

Zasady określające zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów ochrony małoletnich, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposoby dokumentowania tej czynności

§ 1

1. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich lub z opieką nad nimi Kierownik OPS pozyskuje informacje, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

2. Przez inną działalność związaną z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich należy rozumieć w szczególności wykonywanie czynności związane z organizacją wypoczynku małoletnich, wykonywanie umów cywilnoprawnych związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich lub z opieką nad nimi.

§ 2

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie wychowawców świetlic do stosowania standardów ochrony małoletnich jest Kierownik OPS. Kierownik OPS może wyznaczyć osobę do przygotowania wychowawców do stosowania standardów ochrony małoletnich.
2. Osoba wyznaczona przez Kierownika, o której mowa w ust. 1, zapoznaje pracowników ze standardami ochrony małoletnich i odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w placówce. Wzór oświadczenia pracownika został określony w załączniku Nr 1 do niniejszej procedury, które przechowywane jest w dokumentacji OPS w Wilczycach.
3. Pracownicy nowo zatrudnieni w świetlicach są zapoznawani ze standardami w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie, o którym mowa w ust. 2.

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

§ 1

1. Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w Świetlicach Środowiskowo-Profilaktycznych podlegają ocenie co najmniej raz na dwa lata pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocenie ich merytorycznej przydatności (zał. nr 2).
2. Weryfikacja, o której mowa wyżej dokonywana jest przez Kierownika lub osobę przez niego wyznaczoną.
3. W wyniku weryfikacji, o której mowa wyżej sporządzony jest raport ewaluacyjny, w którym wskazane są ewentualne sugestie i kierunki aktualizacji Standardów.

§ 2

Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat którego placówka posiada wiedzę, zostaje odnotowany w Rejestrze zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu.

Rejestr zdarzeń znajduje się w siedzibie OPS w Wilczycach.

Kierownik wyznacza osobę odpowiedzialną za prowadzenie i uzupełnianie rejestru.

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów ochrony małoletnich do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

§ 1

Niniejsze standardy ochrony małoletnich w Świetlicach Środowiskowych podlegają opublikowaniu na stronie internetowej OPS Wilczyce.

Małoletni, uczestnicy zajęć opiekuńczo-wychowawczych Świetlicach otrzymują standardy ochrony małoletnich.

Jeżeli rozwój psychiczny małoletniego i stan jego zdrowia świadczą o ograniczonej możliwości zrozumienia założeń niniejszych standardów, wychowawca świetlicy może zaniechać udostępnienia standardów.

Rodzice/opiekunowie prawni małoletnich są informowani o adresie strony internetowej OPS Wilczyce, o której mowa w ust. 1 przy zapisie dziecka do placówki oraz każdorazowo w czasie spotkań z wychowawcami świetlic.

Na życzenie rodziców/opiekunów prawnych standardy ochrony małoletnich są udostępniane w formie papierowej.

§ 2

Obowiązkiem rodziców/opiekunów prawnych jest zaznajomienie się ze standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, co potwierdzają stosownym oświadczeniem według wzoru stanowiącego załącznik nr 1.

Załącznik Nr 1

do Zasad i sposobu udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów ochrony małoletnich do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

Wilczyce, dnia

OŚWIADCZAM

że zapoznałem się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w Świetlicy Środowiskowo-Profilaktycznej w Pielaszowie / Tułkowicach i zostałem poinformowany o adresie strony internetowej, na której dostępne są standardy ochrony małoletnich w placówce.

.....

Podpis rodzica, opiekuna prawnego/faktycznego dziecka

Załącznik nr 2 do

